

РИТОРИКА

Мета курсу – знання з історії й теорії риторики, опанування риторичної методики і практики.

Міжпредметні зв'язки. Курс «Риторика» має тісний зв'язок із комплексом гуманітарних дисциплін, як-от «Історія української культури», «Історія вчень про державу і право», «Логіка», які сприяють формуванню широкого історико-культурного контексту цієї галузі людської публічної діяльності, сприяють розвитку поглибленню уявлень студентів про теоретичні й практичні аспекти ораторського мистецтва від найдавніших часів до сучасності, виступають підґрунтям для формування практичних навичок професійного мовлення.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування таких компетентностей: готовність до застосування методів та інструментальних засобів дослідження об'єктів професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

знати: основні питання історії риторики, основні категорії, розділи і закони риторики, основні прийоми удосконалення майстерності мовлення як засобу удосконалення умінь, вирішення завдань, специфіку ділового спілкування, особливості комунікаційно-мовленнєвих ситуацій, закономірності логіки мовлення, основні види ораторських промов, професійно значущі мовленнєві жанри, теорію техніки мовлення;

вміти: екстраполювати основні закони риторики, вибирати тему промови, аналізувати її, збирати і систематизувати матеріал, на основі спостережень і аналізу бази даних створювати «портрет аудиторії», аналізувати і вибирати професійно значимий мовленнєвий жанр, що відповідає конкретній ситуації та створювати максимально ефективну композицію промови, вести розгорнутий монолог, ефективну бесіду, вирішувати комунікаційні та мовленнєві завдання в конкретній ситуації спілкування, логічно правильно, точно, етично й емоційно виражати думки в словах, відповідно до змісту, умов комунікації та адресата, прагнучи при цьому передати у промові свій індивідуальний стиль, системно аналізувати весь комунікативний процес (рефлексія).

володіти: знаннями історії розвитку і становлення риторики як науки, сучасного стану української риторики, основними родами і видами сучасного красномовства прийомами активізації уваги слухачів, мовленнєвою культурою оратора, специфікою та різновидами і жанрами публічного мовлення, стратегією, тактикою і концепцією публічного виступу, оволодіння прийомами побудови промови, методикою побудови публічного виступу та його виголошення, практичним застосуванням законів риторики, методами кваліфікованого аналізу прослуханого публічного виступу, виходячи з системи риторичних критеріїв.

Змістове наповнення навчальної дисципліни:

Історія риторики. Риторика в Давній Греції та у Давньому Римі. Риторика Аристотеля. Видатні давньогрецькі і римські оратори. Риторика та раннє християнство. Проповіді ранньохристиянських проповідників – гомілетика. Іоанн Златоуст, Василь Великий – видатні богослови і оратори IV сторіччя. Особливості візантійської риторики. Соціальне та суспільно-політичне звучання ранньої проповіді. Риторика середньовічного Заходу. Історична динаміка образу

оратора. Риторика в системі середньовічної освіти. Історія і традиції української риторики. Ф. Прокопович – теоретик та практик красномовства. Відомі та значимі українські риторики. Філософія й риторика в житті Г. Сковороди. І. Франко – видатний український поет, оратор, революціонер. Промови І. Франка, М. Павлика і О. Терлецького на Львівському судовому процесі 1878 р. Українська риторика за часів Центральної Ради. Риторична спадщина Василя Липківського. Сучасні тенденції розвитку красномовства в Україні. Етичні засади української риторики

Теорія риторики. Закони риторики. Механізми спрямованої дії риторики. Основні компоненти комунікації, основа комунікації: оратор-промова-аудиторія. Засади успіху риторського мистецтва. Мета і завдання красномовства в рамках суспільно-політичної дійсності. Форми суспільно-політичного красномовства. Форми судового красномовства. Ораторська діяльність. Специфічні форми риторики. Композиція промови. Основні етапи роботи над усним публічним виступом. Теза як основна думка. Важливість аргументів. Допоміжні аспекти промови. Роль та види прикладів і фактів. авторитетні посилання. Закони логіки в ораторському мистецтві. Методи логічного мислення. Методи та форми логіки риторики. Психологічні основи красномовства. Культура мовлення та її якості. Етноспецифічність вербального спілкування. Стиль і тип мовлення.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 3,5 кредити ЄКТС, загальний обсяг – 105 годин, у т. ч. – 40 години аудиторних занять і 65 годин – самостійна та індивідуальна робота.

Форма семестрового контролю: залік.